

RTU studiju kurss "Kultūra un pasaules uzskatu dažādība"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA1368
Nosaukums	Kultūra un pasaules uzskatu dažādība
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Lāsma Latsone - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Radīt priekšstatu par reliģijām kā cilvēku pasaules uzskatu pamatu, veicinot studējošā pašapziņu un spēju akceptēt uzskatu dažādību un veidot harmoniskas attiecības ar citu reliģiju pārstāvjiem. Studējošie kompetenti lieto tematiski atbilstošu terminoloģiju/valodu, kritiski vērtēs pasaules uzskatu/ideoloģiju/reliģiju ietekmi sabiedriskajos procesos vēsturē un mūsdienās, demonstrēs vēlmi uzturēt dialogu un ar cieņu attieksmē pret dažādu uzskatu/pārliecību/ticību pārstāvjiem.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studija kursa mērķis ir radīt priekšstatu par reliģijām kā cilvēku pasaules uzskatu pamatu, veicinot studējošā pašapziņu un spēju akceptēt uzskatu dažādību un veidot harmoniskas attiecības ar citu reliģiju pārstāvjiem. Studējošie kompetenti lieto tematiski atbilstošu terminoloģiju/valodu, kritiski vērtēs pasaules uzskatu/ideoloģiju/reliģiju ietekmi sabiedriskajos procesos vēsturē un mūsdienās, demonstrēs vēlmi uzturēt dialogu un ar cieņu attieksmē pret dažādu uzskatu/pārliecību/ticību pārstāvjiem. Studiju kursa uzdevumi: 1. Veicināt studējošo izpratni par pasaules uzskatu (un ideoloģiju) veidošanās priekšnosacījumiem un izpausmēm; priekšstatu par dažādu reliģiju (arī to mācību) īpatnībām laika un telpas kontekstā. 2. Gūt pētnieciskā darba iemaņas, strādājot ar dažāda veida tekstiem, zinātnisko literatūru, atklājot sniegtās informācijas daudzveidību un demonstrējot analītiskās prasmes. 3. Radīt studiju vidi, kas sekmē studējošo 1) pašizpratni; 2) izpratni par reliģisko/ideoloģisko plurālismu mūsdienu sabiedrībā; 3) attīsta un pilnveido atbilstošas valodas/terminoloģijas lietojumu; 4) pētniecisko un pedagoģisko kompetenci; 5) pozitīvu saziņu uzskatu plurālisma apstākļos.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgi veikts pētījums par brīvprātīgi izvēlētu tēmu atbilstoši studiju plānam (vēlams saistot ar bakalaura/kvalifikācijas darba problemātiku), kas tiek publiski prezentēts un papildināts ar 2-3 min. video, kurā vizualizēti pētījuma rezultāti. Prezentācija ir 20 min. gara, tās noslēgumā ir 10 min. diskusija par pētījuma rezultātiem. Pētījums ietver: 1) problēmas identifikāciju un raksturojumu; 2) izpētes jautājuma, tēzes un metodoloģijas definējumu; 3) literatūras apskatu; 4) faktu un argumentu izklāstu tēzes apstiprinājumam; 5) diskusiju un secinājumu formulējumu.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Abu-Hamdiyyah, M. The Quran. An Introduction. London: Routledge, 2000. 2. Albertz, R. A History of Israelite Religion in the Old Testament Period. London: SCM Press, 1994. 3. Armstronga, K. Dieva vēsture. Rīga: Avots, 2001. 4. Armstronga, K. Islāms. Īsa vēsture, Atēna, 2004. 5. Biezais, H. Seno latviešu dievu ģimene. Rīga: Minerva, 1998. 6. Bībele. Vecās un Jaunās Derības Svētie Raksti. Latvijas Bībeles Biedrība, 1995. 7. Dreins, D. Ievads Vecajā Derībā. Rīga: Latvijas Bībeles biedrība, 2007. 8. Fowler, J. Stages of Faith. San Francisco: Harper&Row, 1981. 9. Geertz, C. The Interpretation of Cultures. New York: Basic Books, 1971. 10. Grāls, M. Kristiešu un jūdu dialogs. Rīga: Latvijas Bībeles biedrība, 2008. 11. Klīve V. Ticības ceļos. Rīga: Zinātne, 1995. 12. Komjathy, L. Daoism: A guide for the perplexed. London, New York: Bloomsbury, 2014. 13. Latvija un latvieši: akadēmiskie raksti. I [1. sējums] Red. Jānis Stradiņš un vēl 7 redaktori. Rīga: Latvijas Zinātņu Akadēmija, 2018. 14. Lopez, D. S. Religions in China in Parctice. Princeton: Princeton Univ. Press, 1996. 15. Mūks, R. Pauls Tilihs: reliģija un kultūra. Rīga: Jāņa Sēta, 1997. 16. Reader in the Anthropology of Religion / edited by M. Lambek, Wiley-Blackwell, 2nd ed. 2008. Religion and Political Change in Europe: Past and Present. Ed. Ausma Cimdīņa. Florence, 2003. 17. Sire, J.W. The Universe Next Door. Fifth Edition. Illinois: InterVarsity Press, 2009. 18. Taylor, C. A Secular Age. Harvard University Press, 2007. 19. Vēbers, M. Reliģijas socioloģija. Rīga, LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2004. 20. Vienprātības grāmata = Liber concordiae: luterāņu ticības apliecības. Rīga : Augsburgas institūts, 2001. 21. Vilkinsons, F. Budisms. Rīga: Zvaigzne ABC, 2004. Papildu/Additional: 1. Barrera, J.T. The Jewish Bible and the Christian Bible. An Introduction to the History of the Bible. Leiden-New York-Köln. 1998. 2. Children and Childhood in World Religions. Ed. by Don. S. Browning and Marcia J. Bunge. Reutgers University Press, 2009. 3. Christianization and the Rise of Chrictian Monarchy. Nora Berend (Eds.) Cambridge, New York, Melbourne etc.: Cambridge: University Press, 2010. 4. Dawkins, R. The Religion of the Blind Watchmaker. New York: Penguin Books, 2006. 5. Flood, G. D. An Introduction to Hinduism. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 6. Ford, D. F., Muers, R. The Modern Theologians. Third Edition. An Introduction to Christian Theology since 1918. Malden, Oxford, Carlton: Blackwell Publishing, 2005. 7. Geikina, L. Mācīties būt...un dzīvot kopā. Reliģiskā izglītība valsts skolās Latvijā un Eiropā. Rīga: Drukātava, 2013. 8. Kings, H. Katoļu baznīca: Īsa vēsture. Rīga, 2003. 9. Kitelsons, Dž. M. Luters – reformators: Mārtiņa Lutera biogrāfija. Rīga; Luterisma mantojuma fonds, 2002. 10. Laodzi. Dao un De kanons. Rīga: Neputns, 2010. 11. Lewis, J. R., ed. The Oxford Handbook on New Religious Movements. Oxford University Press, 2004. 12. Luters M. Lielais katehisms. 5. atkārt. izd. Rīga: Luterisma mantojuma fonds, 2010. 13. Misāne, A. Reliģija un latviešu nacionālisms ideju vēsturē Latvijā. Promocijas darbs. Rīga: LU Vēstures un Filozofijas fakultāte, 2016. 14. Mitoloģiskā enciklopēdija. Rīga: Latvijas Enciklopēdija, 1993. 15. Mūks, R. Reliģija un misticisms. Rīga: Cīrulis, 1994. 16. Niwano, N. Buddhism for Today. Tokyo: Kosei Publishing Co., 2002. 17. Reliģijas skaidrojumi. Red. Māra Grīnfelde. Rīga: FSI, 2013. 18. Stone, M.E., Bergen T.A. Biblikālie Figūriņi ārpus Bībeles. Trinity pr Int, 2003. 19. Taivāne, E. Reliģijas fenomenologam pa pēdām. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2014. 20. Taivans, L.G. Tuvo Austrumu civilizācija: arābi, islāms, halīfāts. Rīga, RAKA, 2014. 21. Tēraudkalns V. Reliģijpētniecība: vēsture, metodes, teorijas. Rīga: Mansards, 2014. 22. The Wiley-Blackwell Companion to Interreligious Dialogue. Catherine Cornille (ed.)
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nav nepieciešamas priekšzināšanas.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Kultūra un reliģija: pasaules uzskats, ideoloģija, reliģija, garīgums. Jēdzieni, fenomeni, konteksts. (Pasaules uzskats/Reliģija kā fenomēns) Jēdzienu pasaules uzskats, ideoloģija, reliģija, garīgums saturs, tā ģenēze, savstarpējās attiecības. Reliģija kā sociāls fenomēns. Pasaules uzskats un kultūras konteksts. Jēdzienu "pasaules uzskats/pasaules aina" un "ideoloģija" saturs.	2	4	2	4
Pamatjēdzieni: realitāte, patiesība, pestīšana, garīgums, ticība, pārliecība, zināšanas. Metafizika. Epistemoloģija. Reliģijas un zinātnes attiecības. Eksistenciālie jautājumi un indivīda dzīves jēgas meklējumi.	2	4	0	4
Sabiedriskās formācijas un reliģija: reliģisks, sekulārs, postsekulārs. Reliģiskā un sekulārā vara. Reliģija un politika. Sekularizācijas teorijas. Postsekulārisms.	2	4	2	4
Reliģija un izglītība. Inkluzīvisms, ekskluzīvisms, plurālisms. Pētījums par vienu no tēmu pēc izvēles. Aktīva dalība semināru diskusijās. Pasaules uzskats/pasaules ainas un ideoloģijas izpratne; to būtība.	2	2	0	4
Pasaules uzskatu/reliģiju dažādība. (Pasaules lielākās pasaules uzskatu/reliģiskās tradīcijas) Pasaules reliģiju attīstības prognozes. Latvijas reliģiskā ainava un tās izmaiņas pēdējos simts gados. Dieva un Universa attiecību daudzveidīgie modeļi.	2	4	2	4
Politeisms: hinduisms, antīkās pasaules reliģijas. Uzskatu sistēma un prakse. Nosaukto reliģiju izpausme mūsdienās.	2	2	0	4

Panteisms: pagānisms, neopagānisms, daoisms, sintoisms. Uzskatu sistēma un prakse. Nosaukto reliģiju izpausme mūsdienās.	2	4	2	4
Teisms: jūdaisms, kristietība, islāms, sikhisms. Uzskatu sistēma un prakse. Nosaukto reliģiju izpausme mūsdienās. Deisms: apgaismības periods un zinātne. Uzskatu sistēma un prakse. Nosaukto ideju un fenomenu izpausme mūsdienās.	2	4	0	4
Ateisms: naturālisms, humānisms, nihilisms, laicite. Uzskatu sistēma un prakse. Nosaukto ideju kopu izpausme mūsdienās.	2	2	2	4
Garīgums. New Age. Sinkrētiska reliģiozitāte. Reliģijpētniecības mūsdienu tendences. Autentiskuma un jēgas meklējumi ārpus institucionalizētās reliģijas.	2	4	0	4
Ekumenisms un starpreliģiju dialogs. Reliģijas un valodas dekolonizācija. Reliģiskais fundamentālisms un tā cēloņi. Ekumenisma vēsture un problemātika. Starpreliģiju dialogs starpkultūru dialoga ietvaros. Reliģijas būtība, nozīme seno un viduslaiku civilizāciju tapšanas un attīstības procesā, vieta cilvēka dzīvē. Reliģijas attīstības pamatposmi. Pirmatnējās kopienas reliģijas formas. Kultū, rituāli. Politeisms vai "nacionālo" reliģiju būtība, raksturīgās īpatnības. Pasaules reliģiju raksturīgās īpatnības.	2	2	2	4
Senās Indijas pasaules reliģiju rašanās, īpatnības, mācības pamati. (hinduisms, budisms). Reģiona īpatnības (kā tas ietekmēja reliģiskos priekšstatus). Hinduisma īpatnības, attīstības pakāpes (vēdisms, vēdanta). Budisms – reliģijas rašanās, īpatnības, mācības pamati, virzieni.	2	4	0	4
Senās Ķīnas pasaules reliģijas: konfuciānisms, daoisms. Reliģijas vai filozofiskās mācības? Ķīnas reģiona specifika un ietekme uz reliģiskajiem priekšstatiem. Ķīnas pasaules reliģiju īpatnības. Konfūcijs un viņa mācība. Daoisms – mācība, īpatnības.	2	2	2	6
Jahvisms – jūdaisms. Reliģijas rašanās vide, veidošanās posmi un to īpatnības. Mācības būtība. Patriarhi, pravieši un pravietošana. Mozus vieta un nozīme "Vecajā Derībā". Kanonizācijas process. Apraksta izveide par Vecās Derības struktūru.	2	4	0	4
Kristietības kā pasaules reliģijas būtība un īpatnības. Kristietības noformēšana. Kristīgās baznīcas un kristietības savienība ar valsti (politiskajā un ideoloģiskajā jomā). Kanona pieņemšana. Mācības būtība, priekšstati par pasauli, cilvēku; sociālā orientācija; attieksme pret rituāliem.	2	2	2	6
Katoļticība un pareizticība viduslaikos: kopīgais un atšķirīgais. Katoļticības un pareizticības nošķelšanās. Atšķirības priekšstatos par Dievu - Trīsvienību, Jēzu Kristu; pasauli, cilvēku, svētumu. Attieksme pret valsti. "Tautas kristietības" īpatnības.	2	4	0	4
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: Izprot, kas ir pasaules uzskati un ideoloģija un skaidro pasaules uzskatu veidošanās priekšnosacījumus. Izprot reliģijas būtību, nozīmi seno un viduslaiku civilizāciju tapšanas un attīstības procesā, tās vietu cilvēka dzīvē. Apraksta reliģijas attīstības pamatposmus un skaidro dažādu reliģiju īpatnības, un to dažādas izpausmes.	Patstāvīgi veiktā darba rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starpārbaudījumi), iesniegti izveidotajā portfolio, kā arī eksāmena - patstāvīgā pētījuma prezentācijas- rezultāta.
Prasmes: Demonstrē analītiskas prasmes, salīdzinot dažādu reliģiju pamatīpatnības, to specifiskās iezīmes. Operē ar kursā nosauktajām kategorijām un jēdzieniem, patstāvīgi veicot vēstures avota ārējo un iekšējo kritiku. Veicot darbu, demonstrē digitālo lietpratību, orientējas datu bāzēs. Veic patstāvīgu pētījumu par kādu no reliģijām, atlasot, sistematizējot, analizējot un interpretējot no zinātniskās literatūras gūto informāciju.	Patstāvīgi veiktā darba rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starpārbaudījumi), iesniegti izveidotajā portfolio, kā arī eksāmena - patstāvīgā pētījuma prezentācijas- rezultāta.
Kompetence: Izprot cilvēku pasaules uzskatu daudzveidību, akceptē to un spēj veidot attiecības ar citu reliģiju pārstāvjiem.	Patstāvīgi veiktā darba rezultāti, kuri tiek prezentēti un apspriesti semināros (starpārbaudījumi), iesniegti izveidotajā portfolio, kā arī eksāmena - patstāvīgā pētījuma prezentācijas- rezultāta.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pētījums par pasaules uzskatu/reliģiju kā fenomenu.	20
Pētījums par kādu pasaules reliģiju un tās izpausmēm mūsdienās.	35
Portfolio ar semestra laikā izstrādātajiem uzdevumiem.	10
Eksāmens.	35
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	8.0	24.0	0.0		*	